

İZMİR KALKINMA AJANSI TARAFINDAN DESTEKLENEN PROJELERİN UYGULAMA SONRASI DEĞERLENDİRME ÇALIŞMASI

Mustafa TANYERİ¹

Gürhan AKTAŞ²

Manolya AKSATAN³

Mehmet ERTAŞ⁴

Zehra Gökçe SEL⁵

ÖZET

Araştırma, İzmir Kalkınma Ajansı (İZKA) tarafından 2009 yılında desteklenen projelerin uygulama sonrası değerlendirme çalışmasını ele almaktadır. Bu kapsamda, İZKA'dan destek alan projelerin planlama, yazım, uygulama ve uygulama sonrası aşamaları değerlendirilmiştir. Bu tebliğde, projeye konu olan boyutlardan yalnızca proje öncesi aşaması olan planlama, yazım ve değerlendirme deneyimleri ele alınmıştır. Araştırmanın örnekleme, Turizm ve Çevre Mali Destek Programı kapsamında destek almaya hak kazanan 33 projedir. Proje alan tüm kurumlarla görüşmeler gerçekleştirilerek veriler toplanmıştır. Araştırma ekibi tarafından gerçekleştirilen saha çalışmaları sonucunda, kurumların projelerle ilgili çağrılarını İZKA'nın iletişim ve tanıtım çalışmaları ve kurum içi gerçekleştirilen tanıtım faaliyetleri aracılığıyla takip ettikleri ortaya çıkmıştır. Proje planlama aşamasında, kurum içi teşvik ve yönlendirme, proje fikri geliştirme, paydaşlarla işbirliği yapma, proje ekibi ve deneyimi konularının önem taşıdığı görülmektedir. Proje yazım aşamasında ise proje yazımı eğitimlerinin, İZKA desteğinin, danışman firmaların, uzman desteğinin, proje süresinin, başvuru rehberinin, İZKA bilgilendirme toplantılarının ve proje ekiplerinin önemine vurgu yapılmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Proje Deneyimi, Proje Planlama, Proje Yazma, İZKA Projeleri

1. GİRİŞ

6 Temmuz 2006 tarih ve 26220 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 2006/10550 sayılı Bakanlar Kurulu Kararnamesi ile TR31 Düzey 2 bölgesinde kurulan İzmir Kalkınma Ajansı (İZKA) organizasyon çalışmalarını tamamladıktan sonra ilk kez 2008 yılında geniş kapsamlı iki proje çağrısına çıkmıştır. KOBİ ve Sosyal Kalkınma Mali Destek Programları adı altında yürütülen ve çok sayıda yararlanıcının yer aldığı programlar hem İZKA'nın ve işlevlerinin tanınması hem de bu tür programların tasarlanması ve uygulanması

¹ Prof. Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi, İşletme Fakültesi, E-posta: mustafa.tanyeri@deu.edu.tr

² Doç. Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi, İşletme Fakültesi, E-posta: gurhan.aktas@deu.edu.tr

³ Öğr.Gör.Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi, İşletme Fakültesi, E-posta: manolya.aksatan@deu.edu.tr

⁴ Araş.Gör., Dokuz Eylül Üniversitesi, İşletme Fakültesi, E-posta: mehmet.ertas@deu.edu.tr

⁵ Araş.Gör., Dokuz Eylül Üniversitesi, İşletme Fakültesi, E-posta: gokce.doner@deu.edu.tr

açısından iyi bir öğrenme ve deneyim kazanma fırsatı oluşturmuştur. Bu çalışmaların yarattığı bir başka çıktı ise genelde ülkemizde yaygın bir sorun olan proje geliştirme, yazma ve yürütme becerilerinin geliştirilmesidir. Mali desteklerden yararlanmaya hak kazanan veya kazanamayan tüm kurum ve kuruluşlar için de bir öğrenme ve deneyim süreci başlamıştır.

Geçen yaklaşık 10 yıl boyunca İZKA, çeşitli sektörlerle ve sosyal etki alanlarına yönelik mali destek çağrılarında çıkarak İzmir'in ekonomik ve sosyal kalkınma dinamiklerini harekete geçirmeye ve hızlandırmaya yönelik önemli katkılar sağlamıştır. Bu bağlamda, ilk mali destek programlarından kazanılan deneyimler ve Ön Bölgesel Gelişme Planı'nda belirlenen hedefler doğrultusunda, ikinci grup mali destek programları 2009 yılında uygulamaya konulmuştur. Bu çalışmanın konusu olan Turizm ve Çevre Mali Destek Programı'na, kamu kurumlarından, yerel yönetimlerden ve vakıf, dernek ve oda statüsündeki kuruluşlardan gelen başvurular arasından 33 proje kabul edilmiştir.

İZKA tarafından desteklenen projelerin uygulama sonrası değerlendirme çalışmaları yapılmaktadır. Daha önce farklı mali destek programları için bu çalışmalar yapılmıştır. T.C. Kalkınma Bakanlığı'na bağlı olarak faaliyetlerini yürütmekte olan kalkınma ajanslarının temel görev ve yetkileri arasında bölge plân ve programlarının uygulanmasını sağlayıcı faaliyet ve projelere destek olmak; bu kapsamda desteklenen faaliyet ve projelerin uygulama sürecini izlemek, değerlendirmek ve sonuçlarını (Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığına bildirmek yer almaktadır (Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanun, 2006, Madde: 5).

2016 yılı başında da Turizm ve Çevre Mali Destek Programı'nın değerlendirilmesi amacıyla bir çalışma başlatılmıştır. Dokuz Eylül Üniversitesi İşletme Fakültesi öğretim elemanlarından oluşan bir proje ekibi tarafından yürütülen saha çalışmaları sonucunda başvuru sahiplerinin projenin yazımı, yürütülmesi, kapanışı ve sonrasını kapsayan çeşitli aşamalarında yaşadıkları deneyimler, karşılaştıkları sorunlar ve projenin farklı hedef kitleler ve paydaşlar üzerinde yarattığı etkilere yönelik bulgular ortaya konulmuştur.

Bu çalışma proje sahiplerinin, bir İZKA projesi yürütürken elde ettikleri kazanımları, proje planlama ve yazım aşamalarında karşılaştıkları sorunları, proje değerlendirme sürecini ve proje sürecinde İZKA ile yürütülen ilişkileri ele almaktadır. Araştırmada, mali destek programı kapsamında destek alan projelerin, karar ve tasarım süreçleri ile konu ve alan seçimi gibi konularda proje bazlı bir değerlendirme veya öneri yer almamaktadır.

2. YÖNTEM

Bu çalışmanın amacı, 2009 Yılı Turizm ve Çevre Mali Destek Programı kapsamında İZKA'dan destek alan 33 projenin planlama, yazım ve değerlendirme sürecini öğrenmektir. 2009 Yılı Turizm ve Çevre Mali Destek Programı kapsamında destek almaya hak kazanmış 33 yararlanıcının tümü, tam sayım yöntemiyle bu projenin örneklemini oluşturmaktadır. Örneklem içerisinde 3 müdürlük, 1 kaymakamlık, 10 belediye veya büyükşehir belediyesine bağlı

müdürlük, 3 muhtarlık, 9 birlik, 2 vakıf, 2 dernek ve 3 meslek odası yer almaktadır.

Çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden yararlanılarak veri toplama süreci gerçekleştirilmiştir. Çalışma kapsamında yapılandırılmış soru formu oluşturulmuştur. Soru formu oluşturulmadan önce, program kapsamında başvuru sahipleri ve İZKA tarafından hazırlanan tüm rapor ve dokümanlar incelenmiş ve projelerin özelliklerine, hedeflerine, faaliyetlerine ve bütçelerine yönelik ikincil veriler derlenmiştir. Toplanan veriler içerik analizine tabi tutulmuştur. Görüşme metinleri, nitel araştırma konusunda uzman ve çalışma ekibinde görev alan dört araştırmacı tarafından ayrı ayrı incelenmiş ve kodlanmıştır. Çalışma içinde birincil verilerden elde edilen bulgular, görüşme gerçekleştirilen kurum temsilcilerinin ifadelerinden örnek atıflar ile desteklenerek sunulmaktadır.

Program dahilinde iki proje ile destek almış kurumların temsilcileriyle birer kez görüşülmüş, aynı görüşmede iki proje için de veri toplanmaya çalışılmıştır. Bu nedenle toplamda 28 tane olan görüşmelerin 25 tanesi yüz yüze ve kurumların resmi binasında gerçekleştirilmiş, 3'ü ise katılımcıların zaman ve mesafe kısıtlılığı bulunması nedeniyle telefonla yapılmıştır. Çalışma kapsamında, 2 Ağustos - 11 Kasım 2016 tarihleri arasında 27 görüşme tamamlanmış, görüşmelerden biri ise katılımcının yoğun çalışma programı nedeni ile 13 Aralık 2016 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler, 25 dakika ile 90 dakika arasında sürmüştür. Görüşmeler, katılımcıların izni alınarak ses kayıt cihazı ile kayıt altına alınmıştır. Bir katılımcının kayıt cihazı kullanılmasını istememesi nedeniyle, bu görüşme sırasında sadece not tutulmuştur.

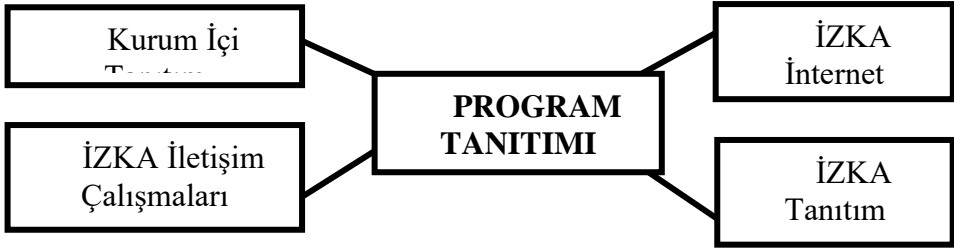
3. BULGULAR ve TARTIŞMA

İlgili çağrı kapsamında İZKA'dan destek alan kurumların, program çağrısına çıkıldıktan sonra, projelerini kurgulama, planlama, İZKA'ya sunma ve değerlendirme sürecinde yaşadıkları deneyimler aşağıda ilgili başlıklar altında sunulmaktadır.

Planlama Süreci

Görüşülen kurum temsilcilerine, öncelikle İZKA'nın Turizm ve Çevre Mali Destek Programı'ndan nasıl haberdar oldukları sorulmuştur. Elde edilen bulgular ışığında, en önemli faktörlerin başında, kamu kurumları ve yerel yönetim birimlerinde kurum amir ve yöneticilerinin bilgilendirme toplantıları gelmektedir. Gerek İZKA gerekse İZKA'nın Yönetim Kurulu'nda temsilcileri bulunan kurumlar tarafından, kurum içi personel ve ilgili paydaşlarla düzenlenen bu toplantılarda, İZKA ve destek programlarının tanıtımının yapıldığı ve bu tanıtımların çoğu projenin hazırlanmasına öncülük ettiği tespit edilmiştir. Özellikle sürekli proje geliştiren ve kurum içinde proje ekipleri oluşturmuş olan kurumların, İZKA tarafından yürütülen farklı tanıtım çalışmalarını ve internet sayfasını takip ettikleri ve bu sayede programlardan haber oldukları sonucu da ortaya çıkmıştır.

Şekil 1: Program Tanıtımına Yönelik Bulgular

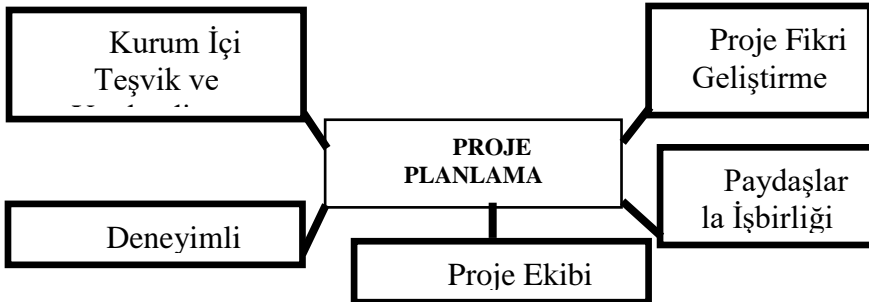
Bazı kurum temsilcileri ise, İZKA'nın mali destek programı ile ilgili yazıyı doğrudan kurumlarına gönderdiğini ve bu sayede haberdar olduklarını belirtmiştir. Aynı kişiler, İZKA'nın web sayfasının da çağrılar hakkında bilgi sahibi olmak anlamında önemli bir araç olduğunu vurgulamıştır;

“Bize..., hibe programı açtıklarına dair yazı geliyor. Doğrudan [kurumumuza] hitaben bir yazı geliyor. Biz sürekli web sitelerini de takip ettiğimiz için, projelerden haberdar oluyoruz... Ama resmi olarak yazıları mutlaka gelir”. [Görüşme 3c]

Programdan haberdar olduktan sonra nasıl bir süreç içerisinde projelerin geliştirildiği, görüşmelerde sorulan bir diğer sorudur. 33 projeden 20 tanesini geliştiren kurumlar için, Turizm ve Çevre Mali Destek Programı ilk proje tecrübesi olmuştur. 2009 yılı öncesi herhangi başka bir projede yer almamış bu kurumlar için, proje fikrinin oluşturulması ve geliştirilmesi anlamında deneyim eksikliğinden kaynaklı bazı sıkıntıların ortaya çıktığı ve bunların projelerin içeriğine yansıdığı görülmektedir. Proje fikrinin nasıl geliştirileceği ve fikrin başvuru formuna nasıl aktarılacağı konusunda deneyimli kurum çalışanlarının olmaması, görüşmeler sırasında en fazla karşılaşılan sorunlardan bir tanesi olarak ortaya çıkmıştır;

“İlk projemiz olduğu için baya hatamız oldu... Gözümüzden kaçırdığımız pek çok detay vardı. Yazarken eksik yazdığımız bütçe kalemleri vardı. Örneğin, pencere yazmışız, ama cam yazmayı unutmuşuz... O kadar çok kalemlle uğraşıyorsunuz ki, bazılarını atlayabiliyorsunuz. Öngöremediğimiz ve doğru planlayamadığımız kısımlar oldu... Neyse ki uygulama aşamasında değişikliklere gidebiliyorsunuz”. [Görüşme 1a]

Şekil 2: Proje Planlama Aşamasına Yönelik Bulgular

Proje deneyimi olan kurumlar da ise sürecin daha farklı işlediği görülmüştür. Bu gibi kurumlarda, proje kurgulanması aşamasında; planlama çalışmalarından ihtiyaç analizine, paydaş işbirliğinden risk yönetimine kadar farklı aşamaların dikkate alındığı ve işleme konulduğu belirtilmiştir. Projelerin sistematik bir süreç içerisinde hazırlanmasında en önemli faktörler arasında, kurum içi proje ekiplerinin hâlihazırda kurulmuş olması gösterilmiştir;

“Bizim kurum içi bir proje ekibimiz var... Projeyi sunmadan önce tüm riskleri elimine etmeye çalışıyoruz. Tüm öngörülerini yaptıktan sonra projeyi yazıyoruz. Yerel halkın nabzını ölçüp istekleri doğrultusunda hareket ediyoruz... Projeyi biz yürütüyoruz ve sonradan sıkıntı çıksın istemiyoruz”. [Görüşme 1c]

Görüşmeler sırasında, proje fikrinin ve konusunun belirlenmesi aşamasında proje deneyimi olan ve olmayan kurumlar arasında farklılıklar olduğu görülmüştür. Proje deneyimi olmayan bazı kurumlarda, destek programının ana temaları olan “turizm” ve “çevre” konusunda ne gibi projelerin geliştirilebileceği, yöneticiler ve idari amirler tarafından belirlenmiş ve projeyi başvuruya hazırlamakla görevli kurum çalışanlarından projeleri yazmaları beklenmiştir;

“Projeyi, [kurum amirinin] yönlendirmesiyle yapmıştık. İZKA'nın finansal kaynak sağlayacağını ve bunu kullanmamız gerektiğini söylemişti. O şekilde süreç başladı”. [Görüşme 8c]

Proje geliştirme ve uygulama konusunda deneyim sahibi olan kurumlar ile yapılan görüşmelerde ise, proje ekiplerinin farklı mali destek programlarını sürekli takip ettikleri ve kurumlarının faaliyet alanlarına uygun proje çağrılarını olduğunda ekip olarak çalıştıkları yönünde bilgiler sağlanmıştır;

“Bizim proje havuzumuz var. O havuz içerisinde sürekli sorunlar, fikirler durur. Çalışma alanımız çok geniş bir yelpazede olduğu için, mobil araç yapımından eğitim merkezine kadar çeşitli konuda proje fikirlerimizi bu havuzda tutuyoruz. ...”. [Görüşme 2c]

Turizm ve Çevre Mali Destek Programı için hazırlanan projelerde, planlama sürecine ilişkin en önemli sorunlardan birisinin, kurumların mevcut proje fikir ve planlarından programa uygun olanları seçmekten ziyade, programın temasına uygun proje geliştirmeye çalışmaları ve deneyim eksikliğinden kaynaklı sıkıntılar yaşamaları olduğu söylenebilir;

“Çoğu kamu kurumunda işler tersten gidiyor. Bu proje de hazırda var olan bir proje değildi. Normalde, bir plan veya taslağınız olur, sonra ona uygun çağrı beklersiniz. Biz de öyle olmadı. Önce çağrıdan haberdar olduk. Sonra çağrıya uygun proje geliştirmeye çalıştık”. [Görüşme 2b]

Projelerin planlanması aşamasına yönelik görüşme verilerinden edinilen bir diğer bulgu, proje yürütücüsü kurum yanında iştirakçi ve ortak olabilecek kurum ve kuruluşların belirlenmesi ile ilgilidir. Projelerin konusu kapsamında belirlenen faaliyetlerin farklı kurumların yetki ve sorumluluk alanına girdiği hallerde, proje yürütücüsü ile iştirakçi ve ortaklar arasında işbirliğinin projenin uygulama

süresince gerçekleştiği, bu işbirliğinin de projenin planlama aşamasında güvence altına alındığı vurgulanmıştır;

“Bu kaymakamlık ve belediye ortaklığında yürütülen bir projeydi. Belediye finansal destek sağlamıştı. Bizim [birlik] olarak, ne projeyi finanse etme ne de [projede öngörülen faaliyetleri] tek başımıza yapmamıza imkan yoktu... İlgili kurumların desteğinde başarı ile tamamlandı diyebiliriz”. [Görüşme 6b]

Turizm ve Çevre Mali Destek Programı’nda ortak ve iştirakçilerin projelere sağladığı desteklerle ilgili olumlu görüşler yanında, ilgili aktörlerin proje planlama aşamasında destek sözü verip daha sonra isteksiz davranması ve proje ile yeterince ilgilenmemeleri şeklinde özetlenebilecek olumsuz görüşler de yer almıştır;

“Proje için %25’lik eş finansman katkısı gerekiyordu. [Üniversite] sponsor olacağını söylemişti... Sonra bütçe uygun değil diye sponsor olmayacaklarını söylediler. Çok zor durumda kaldık”. [Görüşme 4c]

Proje Yazım Süreci

Görüşmelerde katılımcılara proje planlama aşamasında İZKA tarafından geliştirilmiş olan başvuru formunun içeriği ve kapsamı hakkında bilgi sunan rehberleri faydalı bulup bulmadıkları sorulmuştur. proje yazım sürecine dair görüşme bulgularını göstermektedir. Bu başlıktaki bulguları 3 grupta ele almak mümkündür. İlk grupta, başvuru aşamasında kurumların proje fikirlerini başvuru formuna aktarmasına yardımcı olan unsurlar vurgulanmaktadır. İZKA tarafından hazırlanan başvuru rehberlerinin, yazım aşamasında faydalı olduğu çoğu kurum tarafından belirtilmiştir. Proje deneyimi bulunmayan ve proje yazım sürecine hakim olmayan bazı kurumlar ise, başvuru rehberinden daha fazlasına ihtiyaç duyduklarını ifade etmişlerdir.

“Elimizdeki tam bir kılavuz kaynaktı. Bize çok kolaylık sağladı. Adım adım ne yapmanız gerektiğini belirtiyor. Rehberleri faydalı bulmayan veya anlamayan kişilerin, rehberi okumadıklarını düşünüyorum. Okusalar her şey orada açık ve net olarak belirtilmiş”. [Görüşme 11c]

Program çağrısı ile birlikte, İZKA tarafından 25 ilçede 26 bilgilendirme toplantısı gerçekleştirilmiş ve 1600’den fazla kişiye ulaşılmıştır. Bu toplantılar ile programın amacı ve detayları ilgililere aktarılmıştır. Görüşmeler sırasında, kurum temsilcilerinin bu toplantılara katılıp katılmadıkları ve katıldılarsa faydalı bulup bulmadıkları sorulmuştur. Elde edilen bulgular genellikle İZKA toplantılarının faydalı bulunduğunu göstermektedir;

“Kendi adıma İZKA toplantılarının yeterli olduğunu söyleyebilirim. O toplantılarda sunulan bazı açıklamalar ve prosedürler ışığında projeyi hazırladık”. [Görüşme 8b]

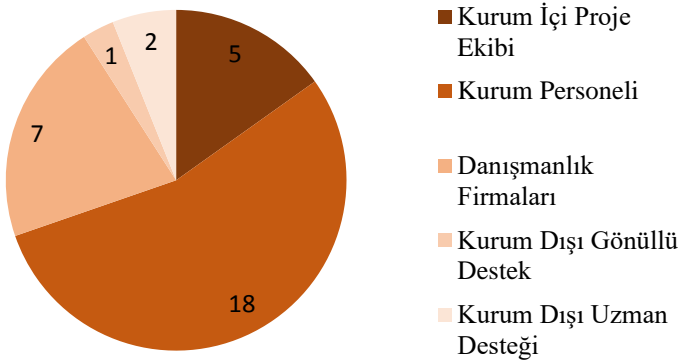
2009 yılı itibariyle ilk kez proje yazan bazı kurumların temsilcileri, toplantıların farklı konularda verilecek eğitimlerle çeşitlendirilmesi gerektiğini vurgulamıştır. Bu kişiler, program çağrısı hakkında bilgilerin sunulduğu toplantılar yanında, İZKA tarafından proje yazma sürecini ele alan eğitim

programlarının düzenlenmesi konusunda öneriler getirmiştir. İki kurumun temsilcisi, kurum içi proje yazma tecrübesine sahip çalışan olmadığı için, özel bir danışmanlık-egitim kurumu tarafından verilen “proje yazma eğitime” katıldıklarını ve bu sayede projeyi tamamlayabildiklerini belirtmiştir;

“Benim için ilk proje deneyimiydi. [Kurumumuzdaki] bir arkadaşımız ise proje yazma kursuna katılmıştı. Gerçi onun için de bu ilk proje deneyimiydi. Ama almış olduğum eğitim baya faydalı oldu. Dolayısıyla yazım sürecinde özellikle bir arkadaşımız sorumluluk üstlendi”. [Görüşme 8a]

Proje yazım aşamasında, profesyonel danışmanlık firmalarının hizmetlerinden faydalanılıp faydalanılmadığı da görüşmeler sırasında sorulmuştur. Program kapsamında destek alan 33 projeden 7’sinin özel danışmanlık firmalarının desteğinde yazıldığı, vakıf statüsündeki bir kurumun projesinde ise proje yazımı konusunda deneyimli, kurum dışı bir kişinin herhangi bir ücret talep etmeden gönüllü olarak katkı sağladığı belirlenmiştir.

Şekil 3: Proje Yazımında Görev Dağılımı

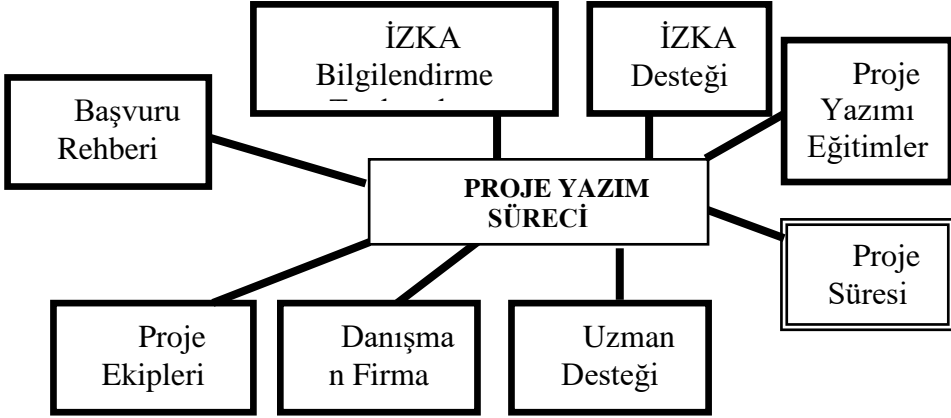
Danışmanlık firması hizmetlerinden faydalanan kurumlardan bir tanesi, farklı mali destek programları için hazırladıkları bütün proje faaliyetlerinde aynı danışmanlık firması ile çalıştıklarını ve bu durumdan memnun olduklarını ifade etmiştir;

“Proje kapsamında ne yapmak istediğimizi danışman firmaya aktardık. Onlar da bunu İZKA’nın istediği formata uydurdu. Danışmanlık firmasının hazırladığı formu biz önce [kurum] içinde onaylattırdık. Daha sonra İZKA’ya teslim ettik... Danışmanlık firmasının tek katkısı projenin yazımıdır. Proje faaliyetleri sadece [kurumun] gözetiminde ve iradesinde yapılacak işlerdi. Uygulama aşamasında ekip olarak biz çalıştık”. [Görüşme 11a]

Yukarıda belirtildiği gibi iki kurumun temsilcisi ise, projenin kapsamı ve uzmanlık gerektiren faaliyetlerin detaylı açıklanması için kurum dışı uzmanlarla çalıştıklarını belirtmiştir. Biri mimar ve biri de peyzaj mimarı olan bu kişilerin proje yazımına katkıları karşılığında ücret talep ettikleri ifade edilmiştir;

“Bir peyzaj mimarından projenin yazımı aşamasında destek alınmış... Proje hazır, ancak hazırlanan o projenin destekten sağlanacak para ile yapılması mümkün değildi. Desteğin finansal olarak çok üstünde bir proje hazırlanmıştı. Revize edilmesi gerekti. Onu da biz yaptık”. [Görüşme 6b]

Şekil 4: Proje Yazım Sürecine Yönelik Bulgular

Değerlendirme Süreci

Görüşmeler sırasında, kurum temsilcilerine projelerin değerlendirme süreci ile ilgili görüşleri de sorulmuştur. Bu soruya verilen cevaplar neticesinde elde edilen bulgular Şekil 11’de gösterilmektedir. Buna göre, destek alan kurumların projelerinde görev alan personelin çoğunlukla değerlendirme süreci hakkında bilgi sahibi olduğu ve süreci adil ve şeffaf buldukları görülmüştür. Sadece iki kurumun temsilcisi, projelerinin değerlendirme sonrası aldığı puan haricinde süreç hakkında fazla bilgi sahibi olmadıklarını, bu nedenle süreci değerlendirmelerinin mümkün olmadığını belirtmiştir. Değerlendirme süreci sırasında İZKA tarafından sunulan destek ve işbirliği ise kurumlar tarafından yeterli ve faydalı bulunmaktadır. Sürece yönelik bir öneri ise, değerlendirmenin başvuru sahiplerinin teslim ettiği evraklar üzerinden yapılmasıyla kalmayıp, değerlendirme komitesinin faaliyetlerin gerçekleştirileceği alanlarda yerinde incelemelerde bulunmasını da kapsamı halinde daha etkin ve geçerli olacağı yönündedir. Katılımcılardan bazılarının görüşleri şu şekilde olmuştur;

“Değerlendirmeyi bağımsız değerlendiriciler yapıyor diye biliyorum. Belirli kriterler çerçevesinde projeleri puanlandırıyorlar... Değerlendirme sürecinin adil olduğunu düşünüyorum. Şu kurumun projesi geçsin gibi bir gayret içinde olduklarını zannetmiyorum”. [Görüşme 1c]

Bir kurum temsilcisi ise, ilgili mali destek programı kapsamında başvuruda bulunan kamu kurumları ve yerel yönetimlerin başvurularına, değerlendirme sürecinde öncelik verilmiş olabileceği endişesini taşıdıklarını söylemiştir;

“Bizim sunduğumuz projeler, çok ciddi projelerdi. Değerlendirme sonucunda, yüksek puan aldığımızı gördük. Aynı programda bir projemiz daha vardı, ama destek alamadı... İlk üç projeye bakarsanız, hepsi [kamu kurumu ve yerel yönetim] projesi... O zaman köylere hizmet götürme birliklerinin de çok fazla

projesi destek aldı... Sanki o kurumlara biraz öncelik verildi gibi düşündük".
 [Görüşme 10b]

4. SONUÇ ve ÖNERİLER

Turizm ve Çevre Mali Destek Programı'na proje başvurularını yönlendiren önemli faktörlerin başında, kamu kurumları ve yerel yönetim birimlerinde kurum amir ve yöneticilerinin bilgilendirme toplantıları gelmektedir. Gerek İZKA gerekse İZKA'nın Yönetim Kurulu'nda temsilcileri bulunan kurumlar tarafından, kurum içi personel ve ilgili paydaşlarla düzenlenen bu toplantılarda, İZKA ve destek programlarının tanıtımının yapıldığı ve bu tanıtımların çoğu projenin hazırlanmasına öncülük ettiği tespit edilmiştir. Özellikle sürekli proje geliştiren ve kurum içinde proje ekipleri oluşturmuş olan kurumların, İZKA tarafından yürütülen farklı tanıtım çalışmalarını ve internet sayfasını takip ettikleri ve bu sayede programlardan haber oldukları sonucu da ortaya çıkmıştır. Konu ile ilgili bir öneride ise, potansiyel başvuru sahiplerinin iletişim bilgilerinin toplandığı bir veri bankasının İZKA tarafından oluşturulmasının ve program ana teması ile önceliklerine uygun faaliyetlerde bulunan kurum ve kuruluşlara e-posta vb. iletişim araçlarıyla doğrudan ulaşılarak programların tanıtımının yapılmasının, başvuru sayısında ve niteliğinde iyileşmeye sebep olacağı belirtilmiştir.

Bazı kurumların, yazım sürecinde danışmanlık firmaları ile çalışma konusuna temkinli ve şüpheli yaklaşımları, konu ile ilgili bir diğer bulgudur. Diğer yandan, Çağrıya çıkılmasını takiben hazır proje fikirlerini, deneyimli proje ekibinin etkin çalışmasıyla zamanında başvuru formuna aktardıklarını söyleyen kurum temsilcileri ise sürenin yeterli olduğunu düşünmektedir.

Değerlendirme süreci sırasında İZKA tarafından sunulan destek ve işbirliği ise kurumlar tarafından yeterli ve faydalı bulunmaktadır. Sürece yönelik bir öneri ise, değerlendirmenin başvuru sahiplerinin teslim ettiği evraklar üzerinden yapılmasıyla kalmayıp, değerlendirme komitesinin faaliyetlerin gerçekleştirileceği alanlarda yerinde incelemelerde bulunmasını da kapsamı halinde daha etkin ve geçerli olacağı yönündedir.

Gerçekleştirilen etki değerlendirme çalışmasıyla beraber kamu kurumlarının proje yazımına karar verme, planlama ve yazım sürecinde elde ettikleri deneyimler elde edilmiştir. Bu bildiriye mevcut deneyimlerin içeriğine ve en sık vurgulanan boyutlara dikkat çekilmiştir. Belirlenen boyutların gelecek dönemde proje yazacak olan kurumlara yol gösterici olması beklenmektedir.

Bu çalışmanın temel sınırlılıkları, görüşmeler esnasında karşılaşılan ve değiştirilmesi mümkün olmayan durumlar ile ilgilidir. Bu sınırlılıkların ilki, projelerin tamamlanması ile görüşmelerin gerçekleşmesi arasında geçen süre nedeniyle ortaya çıkmıştır. Çalışmanın diğer sınırlılığı ise görüşme yapılacak proje sahiplerine ulaşmak konusunda yaşanmıştır. Program kapsamında destek alan bazı projelerin yürütücülerine, kurumların tasfiyesi veya projede görev alan kurum çalışanlarına görev yeri değişikliği nedeniyle ulaşılmakta zorlanılmıştır.

Kaynakça

5449 Sayılı Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanun (2006). T.C. Resmi Gazete, 25.1.2006.